

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023- Nr.

DĖL NUTARIMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Teikiame skubos tvarka Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Notarų atlyginimo už notarinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir technines paslaugas dydžių (įkainių) bei atleidimo nuo įkainių mokėjimo atvejų sąrašo patvirtinimo“ projektą (toliau – 1 Nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 59 „Dėl Notarų atlyginimo dydžių (įkainių) nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – 2 Nutarimo projektas) (toliau 1 Nutarimo projektas ir 2 Nutarimo projektas kartu – Projektai).

I. Sprendžiama problema	<p>1. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė 2020 m. gruodžio 14 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-14 „Ar užtikrinama, kad antstoliams ir notarams pavestos valstybės funkcijos būtų vykdomos efektyviai“¹ (toliau – ataskaita) konstatavo, kad netinkamai reguliuojamas notaro atlyginimo įkainių nustatymas ir pateikė 3.2 rekomendaciją nustatyti notaro atlyginimo įkainių apskaičiavimo tvarką (metodiką) bei pagal nustatytą tvarką (metodiką) perskaičiuoti notaro atlyginimo įkainius.</p> <p>Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. gruodžio 20 d. priėmė <u>Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 3, 4, 6, 6², 8, 10¹, 10³, 10⁴, 19, 20, 22, 22¹, 24, 27¹, 28, 34, 46, 60, 62 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 28² straipsniu ir VII skyriumi ir 9, 10, 10² straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymą</u>, kuriame įtvirtina, kad atlyginimo dydį (įkainius) už notarinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir technines paslaugas bei atleidimo nuo jo mokėjimo atvejus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal savo tvirtinamą notarų atlyginimo dydžių (įkainių) nustatymo metodiką.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 59 „Dėl Notarų atlyginimo dydžių (įkainių) nustatymo metodikos patvirtinimo“ buvo patvirtinta Notarų atlyginimo dydžių (įkainių) nustatymo metodika (toliau – Metodika), kurioje nustatoma notarų atlyginimo dydžių (įkainių) nustatymo kriterijų taikymo, įkainių apskaičiavimo ir perskaičiavimo tvarka.</p> <p><i>Atsižvelgiant į tai, 1 Nutarimo projekto tikslas – įgyvendinti Notariato įstatymo pakeitimo įstatymo nuostatas, pagal kurias Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2023 m. birželio 30 d. turi priimti nutarimą dėl notaro atlyginimo įkainių ir atleidimo nuo jų mokėjimo atvejų patvirtinimo bei</i></p>
-------------------------	---

¹ Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/23971/ar-uztikrinama-kad-antstoliams-ir-notarams-pavestos-valstybes-funkcijos-butu-vyk>.

	<p><i>užtikrinti, kad notaro atlyginimo įkainių dydžiai ir atleidimo nuo jo atvejai būtų nustatyti vadovaujantis Metodikoje įtvirtinta tvarka.</i></p> <p>2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 59 „Dėl Notarų atlyginimo dydžių (įkainių) nustatymo metodikos patvirtinimo“ 2.1.2 – 2.1.4 papunkčiuose įtvirtinta, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija kiekvienais metais iki einamųjų metų balandžio 1 d. atlieka praėjusių kalendorinių metų vertinimą dėl notarų pasiskirstymo šalies teritorijoje pagal jų gaunamas pajamas ir patiriamas sąnaudas, notarinių veiksmų skaičiaus, notarų gautų pajamų ir patirtų išlaidų pokyčių bei notarų sąnaudų padengimo (toliau – rodikliai, reikalingi notarų paslaugų prieinamumo stebėsenai atlikti).</p> <p>Vadovaujantis Notarinių veiksmų ir notaro pajamų bei išlaidų ataskaitų pateikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2011 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 1R-44, 5 ir 5¹ punktais, notaro gautų pajamų už atliktus notarinius veiksmus ir suteiktas paslaugas bei patirtų išlaidų ataskaitas (toliau – ataskaitos) už ataskaitinį laikotarpį kiekvienas notaras privalo sugeneruoti bendrojoje Lietuvos notarų rūmų informacinių technologijų platformoje (toliau – IS „E. notaras“) iki kitų kalendorinių metų gegužės 1 dienos, o Lietuvos notarų rūmai sugeneruotų ataskaitų duomenis iš IS „E. notaras“ pateikia į Teisingumo ministerijos tvarkomą Antstolių ir notarų duomenų tvarkymo sistemą per vieną kalendorinį mėnesį pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui (t. y. iki birželio 1 d.).</p> <p>Metodikos 4.1 papunktyje ir 9 punkte įtvirtinta, kad nustatomi procentiniai įkainiai arba įkainiai, išreikšti sveikaisiais skaičiais.</p> <p>Nustatant naujų įkainių dydžius pagal Metodikoje įtvirtintą įkainių apskaičiavimo tvarką, yra apskaičiuoti įkainiai, išreikšti ir nesveikaisiais skaičiais.</p> <p><i>Atsižvelgiant į tai, 2 Nutarimo projekto tikslas – pakeisti rodiklių, reikalingų notarų paslaugų prieinamumo stebėsenai atlikti, vertinimo atlikimo terminą bei nustatyti, kad įkainiai gali būti nustatomi ir nesveikaisiais skaičiais.</i></p>
II. Siūlomos priemonės	<p><i>1 Nutarimo projektu siūloma:</i></p> <p>1. Patvirtinti notarų atlyginimo dydžius (įkainius), kurie apskaičiuoti pagal Metodikoje įtvirtintą atlyginimo dydžių apskaičiavimo tvarką.</p> <p>Valstybės kontrolės ataskaitoje yra atkreiptas dėmesys, kad notaro atlyginimo įkainiai nustatyti dviem būdais: intervalais ir fiksuotais dydžiais. Pagal iki 2020 m. birželio 1 d. galiojusius ministerijos patvirtintus įkainius, intervalais nustatyta 71 proc. (63 iš 89) šių dydžių. Minimalus ir maksimalus dydis kai kuriais atvejais skiriasi iki 3,5 karto. Taisyklės, pagal kurias turi būti intervalo ribose skaičiuojama konkretaus notarinio veiksmo kaina, nenustatytos. Nesant taisyklių, notarui paliekama teisė individualiai spręsti dėl atlyginimo dydžio, todėl sudaromos galimybės jam taikyti skirtingą įkainį už tokį patį notarinį veiksmą. Kitose Europos Sąjungos valstybėse (pvz.: Prancūzijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Čekijoje, Estijoje) nėra taikomi įkainių dydžių intervalai, įkainiai yra fiksuoti.²</p> <p>Taip pat Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT)</p>

² Žr. [file:///C:/Users/B.Rus/Downloads/ar-uztikrinama-kad-antstoliams-ir-notarams-pavestos-valstybes-funkcijos-butu-vykdomos-efektyviai%20\(16\).pdf](file:///C:/Users/B.Rus/Downloads/ar-uztikrinama-kad-antstoliams-ir-notarams-pavestos-valstybes-funkcijos-butu-vykdomos-efektyviai%20(16).pdf), 39 psl.

	<p>2021 m. spalio 25 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje dėl teisės aktų, reglamentuojančių notarų paslaugų įkainių nustatymą, pažymėjo, kad notarams suteikiama absoliuti diskrecija nustatytose ribose savo nuožiūra, nesivadovaujant objektyviais kriterijais taikyti konkretaus sandorio įkainio dydį, todėl STT siūlė tobulinti teisinį reglamentavimą nustatant aiškų įkainių už konkrečias notarų suteikiamas paslaugas nustatymo mechanizmą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta bei siekiant įtvirtinti aiškų įkainių už notarinių veiksmų nustatymo mechanizmą, kuris apribotų galimybę taikyti skirtingo dydžio įkainius skirtingiems asmenims už analogiškas notaro paslaugas, 1 Nutarimo projektu siūloma nustatyti fiksuotus įkainius (išreikštus procentais arba skaičiais).</p> <p>2. Vadovaujantis Metodika, nustatant notarų atlyginimo dydžius (įkainius) turi būti taikoma tokia maržos norma, kuri užtikrintų Metodikos 4.3.2 papunktyje nustatytą vidutinį notaro atlygį. Remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Nacionalinės teismų administracijos ir Lietuvos notarų rūmų duomenimis³, vidutinis notaro atlygis turi siekti 8 483 eurų/mėn. Atsižvelgiant į tai, notarų atlyginimo dydžiai (įkainiai) buvo modeliuojami taip, kad notarams vidutiniškai būtų užtikrintas 8 483 eurų atlygis.</p> <p>Vadovaujantis Metodikos 8 punktu, į įkainius buvo įtrauktos sąnaudos papildomų veiksmų, būtinų atliekant notarinį veiksmą, t. y. notarinio dokumento projekto parengimą, privalomų pagal teisės aktus duomenų perdavimą valstybės registrams, surinktų lėšų registrų tvarkytojui administravimą, atliekamų notarinių veiksmų prasmės ir pasekmių išaiškinimą asmenims, kurie kreipiasi dėl notarinių veiksmų atlikimo.</p> <p>Pažymėtina, kad pagal Teisingumo ministerijos atliekamos notarų veiklos tarnybinės priežiūros rezultatus, notarami paprastai taikydavo maksimalius įkainius (su atskiromis išimtimis) ir dažniausia imdavo įkainius už papildomus notarinius veiksmus (sandorių projektų parengimą, privalomų pagal teisės aktus duomenų perdavimą valstybės registrams, surinktų lėšų registrų tvarkytojui administravimą). Todėl įkainių pokytis turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į galutinį notariui mokėtiną atlyginimą, į kurį yra įskaičiuojami papildomi notariniai veiksmai.</p> <p>Planuojama, kad pagal 1 Nutarimo projektu siūlomą teisinį reguliavimą vidutiniškai įkainiai mažėja nekilnojamųjų ir kilnojamųjų daiktų sandorių, vertybinių popierių, pinigų arba teisių perleidimo sandorių, bei notarinių veiksmų, susijusių su juridinio asmens steigimu ir veikla grupėse⁴.</p> <p>Siekiant užtikrinti vidutinį notaro atlygį, 1 Nutarimo projektu siūloma padidinti procentinių įkainių už kilnojamojo turto įkeitimo, įmonės hipotekos, hipotekos perleidimo sandorių patvirtinimą, viršutinę ribą, tam tikrų veiksmų kitų notarinių veiksmų grupės įkainius.</p> <p>Kitų įkainių pokyčio praktiškai nėra.</p> <p>2. 1 Nutarimo projektu taip pat siūloma įtvirtinti galutinį atleidimų nuo notaro atlyginimo mokėjimo atvejų sąrašą. Siūloma nekeisti iki šiol įtvirtinto</p>
--	---

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo ir apygardų teismų teisėjų gaunamo (prognozuojamo) neto metinio atlyginimo vidurkis; labai mažų ir mažų valstybės valdomų įmonių vadovų gaunamos neto metinės algos (pastovioji dalis kartu su kintamąja dalimi) vidurkis, notarinių veiksmų atlikimo pasekmių ir žalos atsiradimo rizika.

⁴ Notarinių veiksmų grupės nustatytos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2023 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1R-84 „Dėl Notarinių veiksmų grupių sąrašo ir Apklausos dėl notaro ir notaro padėjėjo (-ų) patiriamų laiko sąnaudų atliekant notarinius veiksmus anketos formos patvirtinimo“

	<p>subjektų, kurie visiškai ar iš dalies yra atleidžiami nuo notaro atlyginimo mokėjimo, rato. Kartu papildomai siūloma įtvirtinti du naujus atleidimo nuo atlyginimo mokėjimo atvejus. Iš dalies būtų atleidžiami nuo atlyginimo mokėjimo gaunantieji socialinę pašalpą pagal Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir 30 proc. būtų mažinamas įkainis už hipotekos patvirtinimą, kai sudaroma kredito refinansavimo sutartis, bet įkainis tokiu atveju neturėtų būti mažesnis kaip 54 eurai ir didesnis kaip 120 eurų.</p> <p>2 <i>Nutarimo projektu siūloma</i> nustatyti, kad Teisingumo ministerija kiekvienais metais iki einamųjų metų lapkričio 1 d., vietoj šiuo metu nustatytos balandžio 1 d., atliks praėjusių kalendorinių metų rodiklių, reikalingų notarų paslaugų prieinamumo stebėsenai atlikti, vertinimą bei įkainiai galės būti nustatomi ir nesveikaisiais skaičiais.</p>
III. Priemonių kaštai	Projektams įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus Nutarimo projektu siūlomus pakeitimus, bus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) įtvirtinti notarų atlyginimo dydžiai (įkainiai), atitinkantys Metodikoje nurodytą įkainių apskaičiavimo tvarką; 2) užtikrinta, kad už tapačius notarinius veiksmus asmenys notarams mokės vienodą atlyginimą; 3) nustatytas skaidrus įkainių atleidimo nuo notaro atlyginimo mokėjimo mechanizmas.

Projektai nėra notifikuoti Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus, informacinės visuomenės paslaugų teikimo ir naudojimo, atitikties įvertinimo procedūrų teisės aktus ir šių dokumentų projektus“ reikalavimus. Projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Projektais prisidedama prie Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 197.5 punkte numatyto siekio, kad notarų įkainių reguliavimas būtų paremtas planavimu, skaidrumu, objektyviai pagrįstomis sąnaudomis ir būtų užtikrinta, kad visi įkainiai ir jų sandara būtų maksimaliai vieši ir suprantami visuomenei. Projektai parengti, siekiant įgyvendinti Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, 8.4.4 papunktyje numatytą veiksmą „Išanalizuoti antstolio vykdymo išlaidų dydžių ir notaro atlyginimo įkainių galimus nustatymo kriterijus ir tvarką, parengti ir priimti teisės aktus dėl jų pakeitimo“. Už šio veiksmo įgyvendinimą atsakinga Teisingumo ministerija, jo vykdymo pradžios terminas – 2021 m. I ketvirtis, o numatytas įvykdymo terminas – 2023 m. IV ketvirtis.

Projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje.

Projektai derinti su Lietuvos Respublikos finansų, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijomis, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos Banku, valstybės įmone Registrų centru ir Lietuvos notarų rūmais.

Specialiųjų tyrimų tarnyba, Finansų, Ekonomikos ir inovacijų, ministerijos pastabų ir pasiūlymų Projektams neturėjo.

1 Nutarimo projektas patikslintas pagal valstybės įmonės Registrų centro, Lietuvos Banko, ir Lietuvos notarų rūmų pastabas bei dalį Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabų.

Kita dalis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabų, į kurias Teisingumo ministerija siūlė neatsižvelgti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 33 punkto reikalavimais, iki Projektų pateikimo Vyriausybei buvo aptarti su ministerijos atstovais darbo tvarka, siekiant pašalinti iškeltas abejones. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pritarė Teisingumo ministerijos pateiktiems argumentams ir toliau šių pastabų nebeteikia.

Lietuvos notarų rūmų pastabos, į kurias po papildomo derinimo darbo tvarka neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos Projekto derinimo pažymoje.

Projektus parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės (l. e. p. grupės vadovė Aurelija Giedraitytė, tel. 8 607 69523, el. p. aurelija.giedraityte@tm.lt) vyresnioji patarėja Božena Rus, tel. 8 671 86305, el. p. bozena.rus@tm.lt, ir vyriausiasis specialistas Arūnas Burinskas, tel. 8 671 85678, el. p. arunas.burinskas@tm.lt

PRIDEDAMA:

1. Projektai, 17 lapų.
2. Suinteresuotų institucijų raštai, 12 lapų.
3. Derinimo pažyma, 3 lapai.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska